

ZALECENIA ŻYWIENIOWE w CUKRZYCY

- Indeks glikemiczny (IG)
  - < 55 niski
  - 55- 70 średni
  - > 70 wysoki

	Niski IG < 55	Średni IG 55-70	Wysoki IG > 70
Owoce, bakalie	agrest, awokado, borówka, brzoskwinia, czarna / czerwona porzeczka, grejpfrut, jabłko, maliny, morele, pomarańcza, truskawki, wiśnie, żurawina, orzechy włoskie, migdały	ananas (świeży), banan, mango, melon, winogrono, gruszka	ananas z puszki, arbuz, banan (bardzo dojrzały), brzoskwinia z puszki, rodzynki, suszone śliwki
Warzywa, rośliny strączkowe	cebula, czosnek, fasola biała, fasola czerwona, kapusta, marchew surowa, ogórek, papryka, pomidor, por, rzodkiewka, sałata, seler naciowy oraz korzeń, soczewica, soja, ciecierzycza, szpinak (świeży)	buraki, kukurydza z puszki, bób, dynia, groszek zielony świeży, ziemniaki gotowane w całości, ziemniaki gotowane w mundurkach	kabaczek, marchew gotowana, seler gotowany, puree ziemniaczane

*Gotowanie oraz rozdrabnianie zwiększają IG

- **Regularne spożywanie posiłków** pomaga kontrolować poziom glikemii oraz masę ciała (ilość i godziny posiłków zależne od sposobu leczenia i stężenia glukozy we krwi)
- Nadwaga oraz otyłość sprzyjają rozwojowi cukrzycy, dlatego istotne jest utrzymanie prawidłowej masy ciała
- **Produkty zbożowe jako główne źródło energii**
  - Produkty zbożowe są głównym źródłem zaopatrującym organizm w węglowodany złożone, które dostarczają organizmowi niezbędnej energii. Są one również cennym źródłem białka, witamin z grupy B, składników mineralnych (magnez, żelazo, cynk) oraz błonnika
  - Węglowodany złożone zapobiegają nagłemu uwalnianiu glukozy do krwi
  - Główne źródła węglowodanów złożonych: pieczywo razowe, żytnie, pełnoziarniste, płatki owsiane, otręby, kasze gruboziarniste, surowe warzywa, itd.
- **Zalecane produkty o niskim indeksie glikemicznym (<55 IG)**
  - IG - mówi, jak szybko wzrasta stężenie glukozy we krwi po spożyciu produktu, który zawiera węglowodany. Im niższy IG tym mniejszy wzrost cukru we krwi, po spożyciu produktu
  - U osób z cukrzycą zalecane są produkty o niskim IG < 55
  - **Co wpływa na IG?**
    - ✓ Obróbka termiczna produktu i wysoka temp.
    - ✓ Stopień dojrzałości produktu (bardziej dojrzały = ↑IG)
    - ✓ Stopień rozdrobnienia produktu (bardziej rozdrobniony = ↑IG)
    - ✓ Zawartość błonnika pokarmowego (↓błonnika = ↑IG)
- **Spożywaj codziennie warzywa i owoce**
  - Najlepiej surowe (mniejszy IG)
  - Jeżeli gotujesz warzywa-gotuj je do postaci al dente
  - Dzięki dużej zawartości błonnika, dieta bogata w warzywa:
    - ✓ reguluje pracę przewodu pokarmowego
    - ✓ spowalnia wchłanianie węglowodanów
    - ✓ sprzyja osiągnięciu niższych wartości HbA1C
    - ✓ pomaga obniżyć stężenie cholesterolu
    - ✓ pomaga w stabilizacji masy ciała
  - Owoce zawierają znaczne ilości fruktozy (cukier prosty), dlatego też należy je spożywać codziennie, jednak w ograniczonych ilościach (zalecane owoce → tabela)

- **Umiarkowana podaż tłuszczów oraz produktów bogatych w cholesterol**
  - Postaraj się wyeliminować z diety: tłuste mięsa i wędliny, pasztety, kielbasy, masło, śmietanę, produkty smażone
  - Spożywaj produkty bogate w wielo- i jedno- nienasycone kwasy tłuszczowe (oleje roślinne, ryby, orzechy), unikaj kwasów tłuszczowych nasyconych oraz kwasów tłuszczowych typu trans
- Pamiętaj o **dobrym nawodnieniu organizmu** – ok. 2 litrów płynów dziennie
  - Przeciwwskazane są soki owocowe oraz kompoty
  - Do słodzenia napojów ewentualnie - stewia
- **Zalecane techniki kulinarne:**
  - Gotowanie na parze / w wodzie, pieczenie w folii / rękawie, duszenie bez dodatku tłuszczu, grillowanie (bez dodatku tłuszczu)
  - Unikaj smażenia
  - Zupy i sosy nie powinny być zagęszczane mąką, śmietaną, nie stosuj także zasmażek, zamiast tego użyj jogurt naturalny/kefir
  - Makaron, ryż i warzywa gotuj do postaci al dente (rozgotowane powodują szybszy wzrost stężenia glukozy we krwi)
  - Warzywa najlepiej w postaci surowej, bądź surówek
- **Zrezygnuj z alkoholu**
  - Pamiętaj, że spożycie alkoholu na pusty żołądek powoduje zagrożenie niedocukrzeniem
- **Pamiętaj o regularnym ruchu**
  - Regularne wykonywane ćwiczenia ruchowe pomagają zmniejszać stężenie glukozy we krwi
  - Np. spacer, nordic walking, jazda na rowerze, pływanie, aerobic itp.
  - Rodzaj sportu powinien być dostosowany do wieku, stanu zdrowia oraz sprawności fizycznej
  - Osoby prowadzące aktywny tryb życia, wykonujące pracę fizyczną lub uprawiające sport, powinny pamiętać, iż aktywność fizyczna obniża poziom glukozy we krwi
- **Co robić w sytuacji hipoglikemii?**
  - Spożyć produkt, który szybko podniesie poziom cukru
  - Np. sok owocowy, cukier, cukierek, glukoza w żelu
- **Hipoglikemia w nocy**
  - Aby zapobiec niedocukrzeniu (tylko w uzasadnionym przypadku, kiedy cukier jest niski) należy spożyć przed snem małą przekąskę zawierającą węglowodany złożone, np. kromka ciemnego pieczywa

PRODUKT	WSKAZANE	NIEWSKAZANE
PIECZYWO	Pieczywo razowe, żytnie, pełnoziarniste, chleb Graham	Pieczywo pszenne, maślane, francuskie, bułki mleczne; Wyroby cukiernicze
INNE	Ryż brązowy, dziki, kasza gryczana, makaron żytni, pełnoziarnisty, produkty z mąki żytniej, razowej, graham, płatki owsiane, otręby	Ryż biały, kasza manna, biały makaron, pierogi, knedle, produkty z mąki pszennej, płatki kukurydziane, słodkie płatki (np. czekoladowe)
PRODUKTY MLECZNE	Mleko 1,5-2%, naturalne: jogurt, kefir, maślanka, twarogi chude i półtłuste, serki ziarniste	Mleko 3,2%, śmietana, słodkie jogurty owocowe, sery: topione, pleśniowe, smażone
MIĘSO	Indyk, kurczak, cielęcina, jagnięcina, królik, młoda wołowina (w umiarkowanych ilościach), chude wędliny	Wieprzowina, baranina, kaczki, gęsi, boczek, salceson, pasztety, tłuste wędliny
TŁUSZCZE	Oleje: np. rzepakowy, z pestek winogron, lniany, oliwa z oliwek; Margaryna miękka	Masło, twarde margaryny, smalec, słonina
OWOCE	Cytrusy, jabłka, maliny, porzeczki, kiwi, agrest, owoce jagodowe - najlepiej w formie surowej, nierozdrobnione	Banan, winogrono, gruszka, arbuz, owoce kandyzowane, słodzone dżemy, soki owocowe, kompoty
WARZYWA	Wszystkie (najlepiej surowe lub gotowane do postaci al dente), należy pamiętać również o roślinach strączkowych	Salatki warzywne z majonezem
ZIEMNIAKI	Gotowane w całości, w mundurkach, pieczone bez tłuszczu	Puree, smażone, frytki, placki ziemniaczane
NAPOJE	Woda mineralna, herbata, kawa zbożowa	Wszystkie napoje słodzone, wody smakowe, soki/napoje owocowe, cola, alkohol
SŁODYCZE	Słodycze dla diabetyków	Wszystkie
SUBSTANCJE SŁODZĄCE	Stewia	Cukier
INNE		Dania typu instant, produkty typu fast food, chipsy, paluszki, krakersy